

Komunizmus otravou ľudstva

Z francúzskeho spracoval: J. M.

BRATISLAVA 1937.

Vydal : „Slovák“, novinárska a nakladateľská úč. spol.

Komunizmus a náboženstvo.

Od tých čias, čo náš štát uzavrel priateľskú dohodu do sovietskym Ruskom, popísalo sa toho u nás o komunizme pro i contra mnoho. Ba ani v radoch katolíckych nechýbaly oslavné články o SSSR, ktorý sa nám zobrazoval ako štát zariadený podľa zásad katolíckych, ba podľa samého Desatora. Nešlo a nejde nám to do hlavy, iba ak by ten, čo to písal, poznal nejaké iné Desatoro. než to, čo nachádzame v biblii. Lebo však v politike, kde je všetko možné, nie je vylúčené ani toto. Poľsko, vraj katolícky štát! Ale kde je ono za sovietskym Ruskom! Takto nejako to napísali. Hoci to nebolo napísané vo vyložene komunistickom časopise, ale v tzv. katolícko-politickom, musí každý mysliaci človek nad tým hlavou zakrútiť a prisúdiť podobným písáčkám charakter nebezpečnej politickej krasomluvy.

»POKROK«, VYKÚPENÝ KRVOU TISÍCOV.

Nikomu nezabráňujeme, aby neobdivoval množstvo traktorov, Dnieprostroj a azda aj povestné Potemkinove dediny, ktorých obratná komunistická propaganda tak skvele vie využiť, ak mu to robí radosť. Veď u nás, aj keby komunizmus vyhral, nemôžeme mať toľko traktorov, lebo by nám musely na strechách orať! Uznávame, že sovietsky štát môže byť mocný, že zaváži v medzinárodnej politike počtom svojich diel, tankov a lietadiel, ba azda aj svojím výbojným duchom. Môžeme mať úctu k tomuto tak veľkému a s nami spriatelnenému štátu. Ale nesmieme hneď tratiť hlavu a nekriticky pozerať na celú jeho vnútornú štruktúru, na ten ospevovaný nový »pozemský raj«. I keby v Rusku bolo lepšie — niektorým skutočne je lepšie —, nemožno to všetko pripisovať za zásluhy komunizmu. Veď po vojne sa všade pozdvihla životná úroveň a kto vie, ako by to dnes v Rusku vyzeralo, keby tam bol ostal cársky režim. Kedysi poznali Rusko ako obilnú komoru Európy, zem ohromných možností. Dnes nič takého o Rusku nepočujeme, iba plané chvály o zemi, kde vraj už niet proletárov, kde už asi všetci ľudia sú na 100% spokojní, slovom: kde už niet ľudských nedostatkov a bied. V dohľadnom čase zväčšia azda

aj nad smrťou a bude to už ozaj pozemský raj. Ani ten biblický! Pri tom je však jedno isté, že ten »pokrok« bol vykúpený krvou tisícov nevinných ľudí. A takémuto pokroku sa musí brániť každý, kto ešte len trochu rozmýšľa. Veď aj porekadlo hovorí: »Nech psom tráva rastie, keď kone podochnú«.

PODOZRIVÉ SYMPATIE KU KATOLICIZMU.

Sympatie ku komunizmu, ktoré sa zjavily aj v takej tlači, kde by sme ich sotva boli čakali, inšpirované boli pravdepodobne dojmom z francúzskych udalostí, kde, ako vieme, ponúkli komunisti priateľskú a pomocnú ruku katolíkom v boji proti ľudskej biede. Táto pomocná ruka sa v istých katolíckych kruhoch vo Francúzsku prijímala všelijako, kým, pravda, neprišlo vytrezvenie a pokyny od cirkevnej vrchnosti. Dnes sú francúzski katolíci na čistom ohľadne komunizmu a jeho pomocnej ruky. Prehliadli už nebezpečenstvo, do ktorého by sa boli skoro sami vrátili. Možno, že aj u nás nastane v určitých kruhoch vytrezvenie a že tieto kruhy zaujmú voči komunizmu postoj, ktorý katolík jedine môže zaujať voči hnutiu, potierajúcej nielen kresťanstvo, ale každé náboženstvo vôbec.

Nebude teda od veci, keď rozoberieme trochu hlasy, pochodiace z Francúzska.

V týždenníku »L'ami du clergé« vychádzajú teraz pádne články, v ktorých sa jasne poukazuje, prečo katolíci nemohli a nemôžu ísť spoločne s komunistami, hoc ide aj o boj proti biede, ktorého sa však tým nevzdávajú. Podávame tu aspoň hlavné myšlienky týchto článkov v tej nádeji, že ony poslúžia k orientácii našich katolíkov a najmä mládeže, o ktorú komunizmus tak húževnate sa usiluje.

Jestvuje náboženský, kresťanský problém boľševizmu. Pred rokom by sa bol každý vysmial podobnému tvrdeniu a toho, kto by bol niečo takého predtým povedal, iste by boli považovali za blúznivca. Ale odvtedy sa prihodilo niečo nového. Zjavný a prudký odklon komunizmu od akéhokoľvek náboženstva sa náhle zmenil v trochu prismelé a podozrivé sympatie ku katolíkom. Počujme ohlas, ktorý by sme sotva boli predtým od komunistov očakávali: »Komunistická strana sa môže pochlíbiť, že nepozná, iba jedno heslo: spojiť. Pracovali sme s nadšením na jednote robotníckej triedy, predložili a uskutočnili sme jednotný pakt činu, ktorý nás viaže s našimi bratmi socialistami... Podávame ti ruku, katolík, robotník, úradník, remeselník, sedliak — my, ktorí sme laikmi —, pretože si náš brat a pretože si tiež prefažený tými istými starosťami ako my.« (Maurice Thorez, vodca francúzskych komunistov, v

reči, povedanej v rozhlase 18. apríla 1936.)

Ak je tento ohlas najznámejší, mohli by sme ľahko uviesť dvadsať iných, jemu podobných. A bola to škoda pre pôvodcov týchto ohlasov, že nám ich dali pred voľbami. V tom čase totiž každý pochybuje o všetkom, čo sa povie alebo napíše. Niet teda nič prekvapujúceho na tom, že tento manifest prebudil u nás a u našich duševných vodcov niečo iného ako nadšenie..., čo však, zdá sa, veľmi prekvapilo komunistických kazateľov, keď píšú:

»Je ťažko pochopiť, prečo vedúci cirkvi katolíckej, o ktorej vieme, že hlása lásku ako vyšší princíp, dávajú prednosť stranníckym záujmom pred neodložiteľnou akciou odpomôcť ľudskej biede. Bojuje sa proti komunistom a z nedostatku najstť niečo, čo by bolo možné povedať ná pohnútky, ktoré ich vedú v boji proti ľudskej biede a v práci za jednotu mládeže, vrhá sa im do tváři zlý úmysel. Keď mladí komunisti ponúkajú bratskú ruku mladým katolíkom, nechcú ani najmenej potrieť ich presvedčenie alebo pochybnosť o ich dobrej vôli... Ak ide o príspevok k pomoci ľuďom, ktorí trpia, žiadne hľadisko nemôže rozdeliť tých, čo vo svojej mladistvej sviežosti usilujú sa spojiť. Preto máme v úmysle pokračovať v nabádaní k jednote mládeže, pretože tam je cesta jej spásy, a mladí kresťania bu-

dú ľutovať, takisto ako aj my, že vyšlo prehlásenie parížskeho arcibiskupa, ktoré stavia boj proti komunizmu nado-
všetko.« (Jacques Duclos, Humanité, 20.
februára 1936.)

V ďalšej stati autor článku vyhlasuje, že spoločnosť ľudskú nemožno stavať na triednej nenávisti, ale len na hlav-
nom príkaze evanjelia, na príkaze lásky. Katolíci chcú podať pomocnú ru-
ku trpiacim spolubratom a mýlil by sa, kto by si myslel, že nad sociálnym pro-
blémom chcú katolíci prejsť so zatvo-
renými očami. Ale kto chce spolky, musí sa najprv dohodnúť v smysle sta-
rej, platnej zásady: »Clara pacta, boni
amici.« A preto autor dáva komunistom
otázku, na ktorú by si želal odpovedi:

PREČO JE NEMOŽNÁ DOHODA MEDZI KOMUNISTAMI A KATOLÍKMI?

Píše: »Dohoda medzi komunistami a
katolíkmi? Bude nám však dovolené
spýtať sa najprv, čo by bol o takom
spolku myslel Lenin.«

Vysvetlenie, dané v liste ústredného
komitétu francúzskej sekcie Internacio-
nály Daladierovi z 13. októbra 1936,
môže byť azda dostatočným pre socia-
listov, ale nevie uspokojiť katolíkov.
Toto vysvetlenie znie: »Povedali sme
už viac ráz, že osud Francúzska sa uspo-
riada vo Francúzsku a Francúzmi, čo
nezabraňuje, pravda, ba je to priamo
našou povinnosťou: obdivovať veľkolepé

úsilie SSSR o výstavbu novej spoločnosti, ako sa kedysi francúzskej revolúcii obdivovala celá Európa.«

Teda — pokračuje autor — máme obdivovať »veľkolepé úsilie sovietskej unie«. Veľmi dobre. Ale keď niekto použil už toho práva obdivovať, vyhol sa právu a či povinnosti poprieť Lenina alebo »Príručku«, vydanú v roku 1934 v edícii sovietskeho štátu pod titulom: »Organizácia a metóda protináboženskej práce«. Čo by sa myslelo o kresťanovi, ktorý by odvrhol Krista a evanjelium? Práve tak ako našich francúzskych súdruhov sa máme právo pýtať, môžeme sa pýtať aj ich učiteľov, pôvodcov toho »veľkolepého úsilia«, či vernosť ku Kristovi môže sa spojiť s poslušnosťou k príkazom komunistickým. Mohli by sme urobiť dlhú paralelu medzi dvoma vierami a či mystikami: kresťanskou a komunistickou. Ponechávajúc si možnosť vrátiť sa k bodom podradnejšej dôležitosti, vzťahujúcim sa na výstavbu nového spoločenského poriadku, obmedzujeme porovnanie na dva podstatné body, ktoré náboženstvo chce urovnať: B o h a č l o v e k.

Musíme vedieť, aký názor si máme urobiť o nich podľa komunistickej ortodoxie.

Raz pre vždy pýtame prepáčenie, že citujeme. Je to však potrebné. Treba, aby sme urobili jasné dielo, keď chceme budovať dielo spravodlivosti. Bude

nám, pravda, nemožné pranierovať všetky texty, ktoré by si toho zaslúžily. Ale podržíme si ich dosť, aby sme mohli ospravedlniť chovanie sa cirkvi a dovoliť každému nepredpojatému katolíkovi urobiť si svoj úsudok, a to v plnom poznaní veci.

BOH PODĽA KOMUNIZMU.

Často sa už citoval Leninov výrok: »Náboženstvo je opiom ľudstva, druh alkoholu, v ktorom otroci topia svoj ľudský obraz a požiadavku bytia (existencie), tak málo dôstojného pre človeka.« (Úplné diela Leninove, franc. preklad sv. VIII., strana 520.)

A máme po ruke mnoho iných výrokov, ktoré si nezaslúžia, aby ostali menej známymi: »Miliony necudností, nečistôt, násilností, chorôb, nákaz je o veľa menej hrozných ako najdôvtipnejšia, najvytríbenejšia, najneviditeľnejšia idea Boha... Marxista je predovšetkým materialistom, a ako taký, je nemilosrdne nepriateľským ku každému náboženstvu.« (Vid' Bezbožník, sept. 1935.)

Je to dosť jasné? — pýta sa pisateľ. Bezpochyby ateizmus nie je novinkou. Pred komunistickými »bezbožníkmi« mali sme už »Voľnú myšlienku«. Ale je viac než spravodlivé uznať, že ak sú stupne v zle, treba túto novú reformu neverectva postaviť nad tamtú jej predchodkyňu.

Rozdiel medzi Voľnou myšlienkou a komunizmom je dobre vyjadrený týmto citátom: »Voľná myšlienka, odkaz racionalizmu XVIII. storočia a revolúcie francúzskej, je hlboko individualistickou. Vyhlasuje všemohúcnosť rozumu a racionalistickej filozofie. Potierajúc náboženstvo, necháva predsa každému jednotlivcovi voľnosť veriť, čo chce, alebo neveriť vôbec nič. Preto aspoň v praxi je relativistickou. Popiera náboženstvo a absolútne, ale nedáva za tieto žiadnej objektívnej náhrady. Preto nie je ani spätá so žiadnou sociálnou náukou. Reakcionár alebo radikál môžu jednako byť voľnými mysliteľmi. Naopak, bezbožníctvo ničí náboženstvo, aby mohlo vybudovať nový poriadok. Zavrhuje absolútne hodnoty náboženstva, aby mohlo vyhlásiť iné za také, a to podľa svojich chutí. Duch, ktorý ho oživuje, je bojovný a, ako sa hovorí, aktivistický. Bezbožníctvo je nové náboženstvo, náboženstvo marxistického komunizmu. Náboženstvo pracovníkov (robotníkov) je bezbožníctvo, pretože túži reštaurovať božstvo človeka.« (J. B. S. Hardman, *Vie catholique*, 8. apríla 1933.)

Preto — hovorí autor — nebudeme sa viac diviť tomu, keď sa stretneme v komunistickom ateizme s násilnosťou, ba zverskosťou.

Lenin už v roku 1909 hovoril: »Musíme poraziť náboženstvo; to je abeceda

každého materializmu a aj marxizmu. Ale marxizmus nie je materializmus, ktorý by sa uspokojil len s abecedou. Ide ďalej. Hovorí: »Treba vedieť bojovať proti náboženstvu.«

Táto Leninova reč bola veľmi dobre pochopená a verne nasledovaná.

V programe Kominterny čítame: »Medzi úlohami kultúrnej revolúcie, ktorá musí zachytiť čo najväčšie masy, osobitné miesto zaujíma boj proti opiu ľudstva, náboženstvu. Boj, ktorý sa musí viesť systematicky a bez ustania.«

Abeceda komunizmu, strana 236., dodáva: »V praxi komunizmus je neslučiteľný s náboženstvom a vierou. Komunista, ktorý odhodí príkazy náboženstva a koná podľa direktív strany, prestáva byť veriacim. Naproti tomu veriaci, ktorý sa vydáva za komunistu, ale ktorý hamuje direktívy strany v mene príkazov náboženstva, prestáva byť komunistom.«

Na strane 248. čítame: »Boj proti náboženstvu má dve hľadiská, ktoré žiaden komunista nesmie popliesť. Prvé: boj proti cirkvi, ako organizátorke náboženskej propagandy... Druhé: boj proti náboženským predsudkom, hlboko zakotveným vo väčšej čiasťke nás«.

BEZBOŽNÍCTVO JE OFICIÁLNYM PROGRAMOM SOVIE'ŤOV.

Mohli by sme pokračovať v citovaní celé hodiny. Je to však potrebné alebo

aspoň užitočné? Predsa však nemôžeme prejsť mlčky nad úžasnou rýchlosťou, akou »Unia bojujúcich bezbožníkov« sa pousilovala vplývať na výchovu detí, pravda, podľa svojich zásad. A nech nám nenamietajú — ako sa o to už viac ráz pokúsili —, že liga bezbožníkov nie je oficiálnym organizmom; tvrdiť niečo podobného je obyčajnou slovnou hračkou. Každý totiž vie, do akej miery je sovietsky štát totalitným. (»Istina« z 22. februára 1935 hovorí: Liga bezbožníkov nie je neodvislou od sovietskeho štátu. Je určená a nariadená vládou, ktorá hradí všetky jej výdavky, riadi jej činnosť, udáva jej program, vyžaduje jej systematickú propagandu a vyhlasuje oficiálne, že každý komunista musí byť bezbožník.)

V novej protináboženskej príručke Lukačevského čítame: »Protináboženské vyučovanie dieťok musí sa začať čo najskôr. To, čo si dieťa asimiluje v nežnom veku, slúži za podklad jeho budúceho vývinu. Musíme priviesť dieťa k poňatiu ateistického sveta a dať mu správne poznanie prírody a človeka. Musíme mu ukázať zástoj náboženstva v triednom boji (pravda, vo forme, prispôsobenej jeho chápavosti), prebudiť v ňom vôľu bojovať proti náboženským predsudkom jeho rodiny a jeho okolia. Musíme pozdvihnúť protináboženskú výchovu detí na takú úroveň, aby sme z

nich vychovali generáciu, schopnú zakoreniť definitívne komunizmus.«

Pravda, toto úsilie by bolo márne, keby sa nemohlo počítať s horlivosťou učiteľov a učiteliek, ktorí si už osvojili komunizmus. »Izvestija« z 26. marca 1929 píše: »Veriaci učitelia, to je nemysliteľné protirečenie; odbory ministerstva školstva musia využiť každej príležitosti ich nahradiť protináboženskými učbármi.«

Každá tzv. beznáboženská škola môže byť neutrálnou voči náboženstvu. Nie tak však školy ruské. »Voči náboženstvu žiadnej neutrality. Proti propagátorom náboženskej streštenosti, proti kňazom, ktorí otravujú ešte robotnícke masy, komunistická strana nemôže, iba bojovať.«

A táto vojna nie je na smiech, hoci sa jej usilujú dať akúsi právnickú formu. Či sa už do omrzenia nehovorilo a neopakovalo, že v SSSR — a to, prosím, podľa zákona — je úplná sloboda svedomia? Kult možno vykonávať voľno v takej miere, aby to nerušilo verejný poriadok a aby kult neolupoval občanov o práva. Také je právo. Ale v sovietskom štáte a režime, kde disponujú všetkou mocou, neberie sa veľa ohľadov na legálnosť. Skutky sú známe. Nielen že kňaz je sovietskym zákonom pozbavený každého občianskeho práva, práva na stravovacie lístky, práva vykonávať remeslo, nesmie byť pripustený do žiad-

nej verejnej služby, ale je ešte preťaženný daniami, ktoré prechádzajú v prípade nedobytnosti na veriacich, privedených takisto na žobrácku palicu. Ale keďže prekliati predstavitelia toho Boha, ktorého v Rusku už nechcú viac, akosi pomaly miznú, boli a sú predmetom ukrutného prenasledovania.

PRAVÁ CENA SOVIETSKYCH ZÁKONOV.

»Viac ako 50 biskupov, tisíce kňazov padlo za obeť tohto prenasledovania; čo sa jednoduchých veriacich týka, ich množstvo je nespočítateľné. Je však pravda, že tieto popravy, uväznenia, masové deportácie do táborov nútených prác dejú sa bez zákonitého postupu. Tento je koniec-koncov zbytočný. G. P. U. má právo zatvoriť a udeliť všetky tresty, predvídané zákonníkom, až po trest smrti bez súdneho pojednávania, jednoducho administratívnou cestou. Pri tom obžalovaný nemá práva vôbec sa ospravedlniť. Zatvorí ho a to už stačí. Ak sa toto nesprávne zatvorenie má navliecť na § zákonníka, môže to byť len 58. zák. čl., ktorý obsahuje 17 §. Tieto sú tak nejasne štylizované, že sa podľa potreby hodia pre hocikoho. Na príklad: účasť v organizácii, majúcej za cieľ napomáhať medzinárodnú buržoaziu v činnosti proti sovietskej vláde (toto § sa používa najviac proti katolíkom, a to z toho jediného dôvodu, že

pápež sa považuje za cudzieho buržoazného mocnára), rozširovanie poplašných správ proti vláde, používanie náboženských predsudkov proti vláde atď. Podobná obžaloba bez dôkazov a svedeckých výpovedí, bez verejného pojednávania postačí, aby odsúdili niekoho na smrť alebo nútené práce.» (Istina, 22. febr. 1935.)

KTO ŽIVÍ BOLŠEVICKÚ PROPAGANDU V CUDZINE?

Po takýchto činoch a statiach ako by bolo možné nepocitovať určitú skľúčenosť? A to tým viac, že v poslednom čase taktika stala sa ešte rafinovanejšou v Rusku aj vo Francúzsku. Denník »Bezbožník« nevychodí od jan. 1935; vychodí však ilustrovaný časopis, majúci tú istú hlavičku. Podobne vo Francúzsku. Vo februári 1935 »La Lutte«, orgán to bezbožníkov, prestal vychádzať, lebo bol písaný tónom, schopným odradiť niektorých čitateľov. Administrácia denníka pripúšťa, že počet exemplárov klesol s 15.000 na 12.000. Má však asi 2500 predplatiteľov. Za týchto okolností prišlo by administráciu jedno číslo ročne asi na 7000 fr. Musia mať teda dobré »mastné hrnce«, z ktorých sa robí propaganda. My sa však nepýtame, kto platí.

Berúc do povahy mohutný príklad pasívnej rezistencie, aký poskytla ruská duša od počiatku komunizmu a jeho

revolúcie a skutočnosť, že mladí začínajú chodiť do tých málo kostolov, čo boli ešte ponechané, vidíme v tomto ďalekú azda, ale tým istejšiu záruku víťazstva ducha nad hmotou, Boha nad človekom.

ČLOVEK PODĽA KOMUNIZMU.

Veľký francúzsky historik Taine, neverec, ale človek šľachetného srdca a vynikajúci znalec dejín, napísal krásnu stať o poslaní kresťanstva pre našu civilizáciu. Tento historik a mysliteľ však aj faktami dokázal, že človek, pozbavený kresťanstva, stal sa požívačným a krutým: nadužíval druhých a seba samého, vzmožil sa krutý a vypočítavý egoizmus, krutosť a smyselnosť sa hromadily... (Origines de la France contemporaine, Régime moderne, sv. II., str. 118. a nasl.)

A predsa Taine nebol svedkom mravného srútenia ruského národa, ani hroznej tragédie španielskej. Kto vie, či zajtra neostane z odvážneho ruského pokusu komunistického iba nový dôkaz biedy ľudstva bez Boha? V súčasnej dobe je tá bieda zjavná. Tu, hľa, sú texty a faktá, ktoré to dosvedčujú.

Chceme vedieť, aké poňatie mal Lenin o morálke? Nože, počúvajte ho: »Buržoazia nám, komunistom, často vytýka, že popierame každú morálku... V akom smysle popierame morálku a

mravnosť? Popierame ich v smysle buržojskom, kde táto mravnosť sa odvodzovala (vyplývala) z božstva. Alebo ... vybrali ju z idealistických, či poloidealistických fráz, ktoré koniec-koncov sa veľmi podobaly božským nariadeniam. Celú takúto mravnosť, vypožičanú z konceptov cudzích samému ľudstvu, popierame. Naša mravnosť je úplne podmanená záujmom proletariátu a požiadavkám triedneho boja ... Mravnosť, to je všetko, čo slúži zničeniu starého vykorisťujúceho sriadenia spoločenského a somknutiu všetkých pracujúcich tried pre výstavbu novej komunistickej spoločnosti.« (Úloha kom. mládeže 1921, strana 13. a 15.)

Takáto morálka, pozbavená každej duševnej hodnoty, nemôže mať iného cieľa, ako bdieť nad rozdelením hmotných hodnôt. V nehmotných veciach táto morálka sa môže prispôbiť k všetkým podloštiam, ba aj k samým zločinom. Nech nám však súdruhovia nenamietajú, že podobné obvinenie ich morálky je bezdôvodné. Či je vo Francúzsku udalosť, na ktorú by komunisti boli tak hrdí, ako tá, že sa k nim pripojil romanopisec Andrej Gide? Čujme o tomto pripojení mienku Františka Mauriaca, ktorý dobre pozná Gidea, ktorý sa s ním nehnevá, ba je dokonca jeho priateľom.

Mauriac píše o preorientovaní Gide-ovom: »Nie revolúcia sociálna ho svie-

dla, ale revolúcia mravná. Uznáva síce rád, že čítanie Marxových diel je niečo zdrcujúceho. Čo ho najviac na Moskve zaujíma, je potlačenie náboženstva a rodiny. Je to ďalej vytvorenie novej etiky, nového človeka a sveta, v ktorom na rozpoznanie dobra a zla má človek hľadiská (kriteriá) veľmi odlišné od kresťanských, v mene ktorých Gide už od detstva sa cítil strateným. Rozličné predvojnové socialistické školy nemaly naň vplyvu, lebo v jadre mali za podklad evanjelium. Po prvý raz v SSSR urobil sa mimoriadny pokus na celom jednom národe. Hlavné dva vrcholce starej spoločnosti - Boh a rodina - sú však zavrhnuté... Mravný zákon opustený... Všetko, čo je v prírode a čo vzkrsne zo skúsenosti, bude sa študovať bez teologických predsudkov. Nechceme si namýšľať, že by Gide nebol inšpirovaný k svojmu kroku vnútornou túžbou po sociálnej spravodlivosti, predsa sa však domnievame, že čo ho definitívne prikmklo ku komunizmu, je sľub nového raja, novej zeme, kde by každý mohol sledovať svoje túžby bez hanby.« (Un écrivain devant, les Soviets, v čas. Sept, 22. marca 1935. — Keď sa toto písalo, nebolo ešte známe, že Andrej Gide sa po návšteve Ruska odvrátil od boľševikov a sovietskeho Ruska. Pozn. red.)

A máme po ruke vyhlásenie Leninovo, ktoré slúži za podklad celej kultúrnej revolúcie ruskej: »Pravé oslobodenie

ženy — autentický komunizmus — nebude nastolený, iba v ten deň a v tej zemi, kde bude podniknutý systematický boj, riadený proletariátom, súcim pri moci, proti malému rodinnému krbu, alebo správnejšie: keď sa začne jej premena vo veľkú domácnosť socialistickú.«
(V Sept 22. marca 1935.)

Smysel tohto vyhlásenia je jasný. Ide o socializáciu rodiny a totalitnú výchovu dietok od najútulejšieho veku. A preto treba, aby žena bola voľná. Nemecký zpravodajca Klaus Mehnert sa pýtal na svojich cestách po Rusku mladej robotníčky, čo súdi o tej slobode. Odpovedala: Keď sa nad tým zamyslíme, prideme na to, že sme obyčajné stroje na plodenie detí. Teda krásna to »kultúrna revolúcia«. Jej následky sa dajú ľahko predvídať.

A čo hovorí Engels o tzv. »buržujskom« maželstve: »Monogamia zrodila sa z koncentrácie veľkého bohatstva v tých istých rukách — v rukách jedného človeka — a z túžby preniesť tieto bohatstvá dedičstvom na deti jednotlivca s vylúčením každého iného jednotlivca.«
(Engels: Pôvod rodiny, súkromného majetku a štátu, franc. preklad, str. 96.)

BOLŠEVICKÉ PONÍMANIE MANŽELSTVA.

Ten istý predák »nového sveta« píše ďalej na str. 108. a 109., že vernosť

manželská je samozrejme slabosť, lebo sã prieči slobode. Naproti tomu rozsobáš je veľkolepý pokrok. Čujme jeho vlastné slová: »Ak manželstvo, postavené na láske, je jedine mravným, môže takým byť len to manželstvo, kde láska ešte trvá. Ale trvanie pohlavnej lásky je veľmi menlivé, a to podľa individuí a hlavne u mužov. A preto odstránenie náchylnosti k novej plamennej láske robí z rozsobášu dobrodzenie pre obidve stránky.«

Zpravodajci časopisu »Vu«, veľmi priaznivého komunizmu, mohli napísať v r. 1931 (18. nov. 1931, strana 2588): »Rozsobáš je najjednoduchšia vec na svete v SSSR a počet rozsobášov je veľmi veľký. Na 50 manželstiev ráta sa 12 až 14 rozsobášov...« Poznávajú však, a to musíme správne oceniť: »Je však čosi, čo my nevieme a čo poukazuje na veľkú pečlivosť o ochranu rodiny. Ak totiž z manželstva sú dietky, rozsobáš možno dosiahnuť veľmi ťažko. Rodičia musia v tomto prípade ísť k súdu a tento ich nerozsobáši, iba ak bolo o deti postarané.«

Planá je to však »ochrana rodiny a záujmov dieťaťa!« Veď prvým z týchto záujmov je práve jestvovanie rodinného krbu! Úbohé deti a ženy!... Ostatné si už ľahko domyslíme: poľahčujúce okolnosti pri prevádzaní zákonitého abortu, alebo aby sa vyhlo nebezpečenstvám, ktoré sú s ním spojené, prakti-

zuje sa propaganda proti počatiu... Či však ešte aj tento stav neslúžil ku chvále bolševikov? Ako by nie. Veď vyhlasovali, že tento stav je počestnejší, nakoľko potiera prostitúciu, hanbu to kapitalistických štátov. Takáto je chvála, iná však skutočnosť. V revue »Vie intellectuelle« istý anonymný autor, ktorý práve prišiel z Ruska, kde zastával rozličné vysoké a dôležité miesta, prináša nám objasnenie v tomto smere. V istom čase sovietske úrady sa chcely presvedčiť, v akej miere trpí ešte mládež náboženskými predsudkami, a preto chcely usporiadať štatistiku o prostitúcii medzi mládežou. Upustily však od nej, keď počuly od mládeže, že nepotrebuje prostitúcie, nakoľko vraj mladíci majú svoje mladé »družky«.

MLÁDEŽ OLÚPENÁ O STUD.

V revue »Vu« na strane 2582. a nasl. čítame: »Tento stav má pre dievčata hrozné následky. Nešťastné dievčatá, ktoré už v 10.—12. roku vedia o tom viac ako ich matky, keďže prežily v spoločnosti hrubých chlapcov náuku o »prirodzených zjavoch«. Tieto dievčatá, ktoré olúpili o každý stud, sú obete, žertvované modle socialistickej výstavby. Podľa lekárskeho štatistika 30% dievčat pod 15 rokov robilo už abortus — od 15—18 ich počet sa zvyšuje na 75—80%. Od 18. roku vyhánanie plodu

stáva sa niečím prirodzeným, častým. Hovorí sa o tom v spoločnosti a vo verejnosti bez všetkého studu, ako by sa hovorilo o vytrhnutí zubu. Jestvujú v Moskve »vzorné« laboratória pre vyhánanie plodov, ktoré sa s istým sebavedomím ukazujú turistom.«

Je ľahké — pokračuje tá istá revue z 10. nov. 1934 — predstaviť si ten mravný a fyzický rozklad, ktorý z toho vyplýva... Treba sa zamyslieť, že hoci aj v ostatnej Európe idealizmus odvdial vyhánajú, predsa len z neho ostáva aspoň niečo v patriotizme a v romantickej láske. Pre mládež ruskú však tieto dve posledné útočiská už nejestvujú. Internacionála nenahradí vlasť, marxizmus nenahradí náboženstvo, kamarátstvo nenahradí rodinu, bezuzdná voľnosť nenahradí lásku. Čo pozostáva? Tejto utrápenej mládeži, ktorá pýta smysel života, podávajú ideál úplnej poslušnosti v otrockej práci. Odpoveď na to je daná stále vzrastajúcim počtom samovrážd...«

Katolíci francúzski, rodičia — apostrofuje autor —, toto chcete vašim dieťkam? A ešte nebolo ani všetko uvedené! Nemôžeme obísť fakt, že dieťkam, ponechaným v rodine, vtĺka sa vychovávateľmi v školách duch neposlušnosti. Či je to zriedkavý zjav, že deti udajú svojich rodičov, že im títo nedávajú komunistickú výchovu? A mnohí rodičia

boli takto odsúdení. Či je len krásny ten sovietsky raj!

A predsa komunizmus sa ani týmto neuznáva za porazeného. Tieto objekcie mu nedokazujú nič, iba to, že naše mizerné buržujské predsudky nám bránia vidieť a uznať, kde je pravý pokrok. Treba, aby sme vraj začali robiť, čo odsudzuje naše svedomie, a pomaly zvykneme novému poriadku. Toto, zdá sa nám, odkazuje nám súdruh Milioutine, keď nám cituje, tuším, zo samého Marxa: »Keď ľudia zmenia spôsob života, svoje spoločenské vzťahy, rodinné mravy, vtedy zmenia sa aj ich myšlienky, ich znalosti, slovom: celá ich ideologia« (citované podľa V. O. K. S., orgánu Spoločnosti pre kultúrne vzťahy s cudzinou 1931).

Máme teda ísť spoločne s komunistami? Dobré. Ale najprv počkáme, aby nám všetko vysvetlili, v čom náš úbohý buržujský mozog ešte pokuľháva, poľahne aby sa toho, čomu my nerozumíme alebo nemôžeme rozumieť, radšej zriekli. Potom môžeme byť dobrými kamarátmi!

Komunizmus a nový poriadok.

Vodca francúzskych komunistov Móríc Thorez vyjadril sa dňa 11. októbra v Štrasburgu takto: Záleží veľmi málo na tom, akú mienku si robia robotníci o jestvovaní či nejestvovaní nadpozemského raja: hlavné je, aby kráčali svorne za získaním pozemského raja.«

KOMUNISTICKÝ »RAJ NA ZEMI«.

Nuž, katolíci nesdielajú ten istý názor. Vedia dobre, že myslíaci robotníci, ktorých je väčšina a nie sú to práve tí, čo najviac kričia, nevyhľadávajú raj na zemi. Sú totiž presvedčení, že aj vtedy, keby takýto raj bol možný, musia ho raz opustiť. Žiadajú však, aby tu mohli žiť za podmienok ozaj ľudských. Je to požiadavka skromnejšia síce, ale tým istejšia!

No, a jestvovanie či nejestvovanie nadpozemského raja má nesmierny význam pre život. Podľa toho, či niekto

verí alebo neverí v posmrtný život, utrpenie a kríž majú alebo nemajú smyslu.

Z toho možno už vyvodiť: nie je možné nám, katolíkom, poďuť sa výstavby nového, lepšieho a spravodlivejšieho spoločenského poriadku s prívržencami ateizmu a materializmu. A to preto, že sa neshodujeme s nimi ani v poňatí tohto poriadku, ani v prostriedkoch, akými urýchlíť jeho príchod.

Je známe, že marxisti každej odrudy nám namietajú: So svojou vierou v posmrtný život, kde budú odčinené nepravosti tohto sveta, svojou zaumienenosťou kázať všetkým — predovšetkým chudobným — trpezlivosť a lásku k všetkým náboženstvo kresťanské, reprezentované najmä cirkvou katolíckou, je hradbou konzervatizmu a veľkou prekážkou príchodu kráľovstva spravodlivosti.

Naproti tomu je však isté, že oficiálna náuka cirkvi, ako ona vyplýva z pápežských encyklík, ba zo samého evanjelia, nie je ani najmenej priaznivou tomu, aby sa nepravosť ďalej udržovala. Komunisti to dobre vedia! Veď počas poslednej volebnej agitácie užívali viac než ostatní pápežských encyklík, alebo aspoň výňatkov z nich. Že my, katolíci, robíme a budeme robiť vždy z trpezlivosti v trápeniach ctnosť, to nie je následkom toho, že by cirkev bola stratila neodvisslosť oproti zlu. To vyplýva z poňatia pozemského a posmrtného života. Zkrá-

tká: spiritualizmus a materializmus, deizmus a neznabožstvo, ako sa tomu hovorí dnes, sú ako oheň a voda.

KOMUNISTICKOU METODOU JE NENÁVIŠŤ.

A čo sa týka metody? Komunistickou metódou je *n e n á v i s ť*. Aby sa urýchlila hodina všeobecného bratsva, marxizmus nepozná k tomu iného účinnejšieho prostriedku ako triedny boj. Keď vykorisťovateľ sa nechce dobrovoľne podrobiť, treba ho k tomu násilím donútiť.

Marxov »Komunistický manifest« hovorí: Komunisti vyhlasujú otvorene, že svojho cieľa môžu dosiahnuť bez rozvrátenia doterajšieho poriadku. Nech sa trasú panujúce triedy pred myšlienkou komunistickej revolúcie! Proletári v nej nemajú čo stratiť, iba svoje putá. Môžu však v nej získať nový svet!

A program VI. kongresu komunistickej internacionály dodáva: Komunisti nemyslia, že by mali zahaľovať svoje plány a svoj cieľ. Vyhlasujú verejne, že ich cieľa nemožno dosiahnuť, iba zničením doterajšieho spoločenského poriadku. Nadvládu buržoazie nemožno zničiť, len nemilosrdným násilím.

A to je to, čo my, katolíci, nepripúšťame. Nie preto, že by sme považovali človeka za prirodzene dobrého, ale preto, že nestotožňujeme rozum, ktorý je prvkom tvorivým, s primitívnym násilím, ktoré je negáciou a karikatúrou rozumu.

Nechceme zamieňať lásku s nenávisťou. A preto ani v metode nemôžeme s komunistami spolupracovať.

I.

Voláte nás teda k spolupráci. Čujme, ako!: »Všetci mladí komunisti si počínajú rozumne, keď ponúkajú svoju pomocnú ruku mladým kresťanom, ktorých náboženské presvedčenie sa chránime zničiť. Majú pravdu mladí komunisti, keď chcú, aby všetci mladí, nedajúc sa roztrieštiť ani politikou, ani filozofiou alebo náboženstvom, spojili sa k činu...! Slovom: naši mladí nehovoria svojim kamarátom: Najprv myslíme to isté a potom pracujeme. Hovoria nie bez dôvodu: Konajme, bráňme sa, vidme, odkiaľ pochodí náš spoločný zlý osud. (Jacques Duclos na kom. kongrese vo Villeurbane, január 1936.)

Nechajme stranou možné hádky. Teraz je zjavné, že katolíci a komunisti vedú súčasne boj vo svojich denníkoch proti istým hitlerovským neprávostiam a násilnostiam. Ba často závidia, a to v tých istých štvrtiach, v oddanosti a v dôvtipnosti, ako pomáhajú nezamestnaným. Z tohto sa možno len radovať. Prakticky by bolo azda užitočné bdieť, aby sa tieto podpory správne rozdeľovali. V mnohých mestách utvorily sa dokonca spolky dobročinnosti, kde sa najdú všetci ľudia dobrej vôle, nech je ich smýšľanie

hocijaké. Ale táto shoda katolíkov s nevercami môže byť iba povrchnou, pretože prví aj druhí majú rozdielne, ba často protichodné dôvody odpomáhať biede. Poďme však ďalej a hľadájme, či v reforme spoločnosti je aspoň jeden bod, na ktorom by katolíci a komunisti mohli spoločne pracovať.

PROTI KAPITALIZMU A FAŠIZMU ?

1. Voláte nás do boja proti k a p i t a l i z m u. Nuž toto nám nevraví nič! Je veľmi vábne byť proti niečomu: dodáva to akýsi výzor neodvislosti a poskytuje azda krásne efekty pohoršovania, zamestnáva na istý čas aspoň toho, kto by ináč nemal čo robiť... A potom kam to vedie? Čo vlastne myslíte pod tým kapitalizmom? Tohto slova sa použilo už v toľkých významoch, že je nemožné ani ich všetky zopakovať. Ak pod tým myslíte terajší náš systém, v ktorom — ako nám Pius XI. hovorí — chybou niekoľkých jednotlivcov mnoho ľudí je pozbavené dobrodení tohto života, my, katolíci, nie sme nijako viazaní k nemu. Ba máme proti tomuto systému mnoho už starých i novších námietok, takže by sme celkom dobre zniesli jeho odstránenie. Pod jednou podmienkou však: Aby sme totiž potom nepadli z blata do kaluže. Veď je to konečne veľmi pekné: ísť do boja s komunistami proti kapitalizmu. Ale čo potom? Keď sa dobre strihalo,

musí sa potom dobre, ba ešte lepšie so-
šívaf. Negatívne spolky sú bezmocné a
preto zločinné. Ak nás však voláte k
spolupráci preto — a ako o tom pochy-
bovať? —, aby sme s vami obnovili vo
Francúzsku »veľkolepé úsilie« Moskvy,
môžete nás volať. My nepôjdeme.

2. Máme vraj bojovať proti f a š i z m u
Ani toto nie je o veľa šťastnejšia my-
šlienka.

Nie je to azda opovážlivosť od komu-
nistov: ísť do boja proti fašizmu? My,
katolíci, keby sme nemali inej práce, by
sme si mohli dovoliť tento luxus. Veď vo
fašistickej ideológii je dosť prvkov, kto-
ré sa priečia kresťanskej viere. A neza-
budli sme ešte, že pápež napísal encykli-
ku, aby odsúdil to monštruózne vynáša-
nie š t á t u, ktoré menuje »s t a t o l a -
t r i a« (klaňanie sa štátu). Sú teda ko-
munisti ochotní podpísať toto vyhláse-
nie a Moskva ochotná sa podľa neho ria-
diť? Bolo by to tým šťastnejšie, lebo —
ako je dostatočne známe — kolektívne
diktatúry sú najneľudskejšie. Jediný sa-
movládca (tyran) dá sa ešte pohnúť k
súcitu, pretože je človek. Jedna trieda,
ktorá vládne bez dozoru, to je akoby
hora v pohybe: všetko, čo na ceste po-
stretne, zadlávi. Sú teda komunist ochot-
ní bojovať s nami vždy a všade proti
kultu brutálnej sily, nezodpovednému
vládnutiu a ničeniu ľudských bytostí?
Pravda nie! Teda?...

PROTI VOJNE?

3. Azda by sme mohli spolu ísť proti v o j n e.

Kresťania viac ako ostatní môžu si osvojiť výrok: Francúzsko sa nebojí vojny, ale ju nenávidí. Ale chyba, že vieme čítať. A tu, hľa, čo sme našli v reči súdruha Kuurinena, volajúceho mládež, aby sa spojila: Kamaráti, druhá imperialistická svetová vojna sa blíži. Najzločinnejšia zo všetkých vojen, imperialistický vpád do zeme soviетov, vlasti to robotníkov všetkých zemí, sa pripravuje ... Z toho je blízke nebezpečenstvo vojny ... Všetko toto vyžaduje, aby miliony mladých sa spojilo do spoločného frontu. (Kom. internacionála, sept. 1935.)

Či má Rusko dôvody myslieť, že je ohrozené? Možno. Ale z toho vyhlásenia vyplývajú dve veci:

a) volajú nás do spoločného frontu, ale na ochranu soviетov a komunizmu. Nuž za toto nemôžu francúzski katolíci viesť krížové vojny;

b) že soviety považujú všetkých robotníkov ostatných krajín za svojich príslušníkov. A toto práve nie je prostriedok, ktorý by zaručoval mier, ako to vidíme v Španielsku. Za takýchto okolností mohli by komunisti robiť bez-trestne nepokoje v krajine. A my by sme im mali ísť na pomoc, aby sme potom našli komunizmus posilnený, opojený

vítazstvom a hrozivejší ako kedykoľvek predtým?

Cirkev nečakala na komando bolševikov, aby bojovala proti vojne. S ňou budeme v tom pokračovať; s nimi však veru nie.

KOMUNISTICKÝ PODFUK S OBRANOU POKOJA.

4. Či máme ísť spolu s komunistami bojovať azda za s l o b o d u ? Ah, úbohá sloboda, ktorá každého objíma, až sa v nej dusí. Hovorí sa, a je to pravda, že človek, aby bol slobodný, musí byť najprv riadený. Ale prečo naši komunisti, ktorých pravá vlasť je tam . . . , nejdú robiť kampanž za slobodu do Ruska? Toto by sme radi videli! Zatiaľ však vo Francúzsku vláda, ktorú oni podporujú, oznamuje návrh zákona, obmedzujúci slobodu tlače. Pán Blum sa tým chce azda obrátiť na Syllabus? (Páp. encyklika). Boli by sme tým len nadšení, dúfajúc, pravda, že prísnosť by neprestala byť spravodlivou. Predseda vlády susedného a priateľského štátu vyhlásil: »Za dnešných pohnutých čias každé shromaždenie — nech je akékoľvek smeru —, ktoré by bolo tak rozsiahle, že by znemožňovalo dostatočnú kontrolu so strany úradov, bude zakázané.« Dnes potrebujú ľudia viac rozmýšľať ako manifestovať. Ale všetci ľudia a nielen niektorí!

Tým, ktorí horlia tak veľmi za mier, nebolo by veru treba dokazovať nevhodnosť 127 súčasných manifestácií, ohlásených vlani v Alsasku!

V skutočnosti teda je veľmi jasné, že komunisti kričia po pokoji a po slobode, aby sa takto nedali predstihnúť inou diktatúrou, než o ktorej snívajú. Plán je to hádam veľmi šikovný. Ale nech nepočítajú, že my im v tomto budeme pomáhať k úspechu!

Dnes sa človek nesmie už ničomu diviť! Veď nám predkladajú dokonca jednotu proti r e v o l ú c i i a z a k u l t ú r u ! Naša odpoveď bude veľmi stručná. Naša revolúcia stala sa už pred 20. storočiami. A naša kultúra zapojuje sa na túto revolúciu. Táto revolúcia a kultúra rozumejú sa však v smysle duševnom. A keby ľudstvo bolo zachovalo ich ducha, nebolo by bývalo treba ani reformácie, ani revolúcií! Cirkev Kristova — podľa dejín — splodila západnú civilizáciu, civilizáciu to kresťanskú. Naši biskupi, napísal ktosi, urobili Francúzsko, ako včely robia svoj plást.

Clemenceau považoval za dostatočné zmeniť výzor zeme, keby vraj každý kresťan našiel aspoň jednu kvapku krvi sv. Františka z Assisi. Vieme, kde ju možno nájsť. Máme evanjelium a cirkev a sami neverci dokladajú, že ani jedno, ani druhé ešte nezostalo. Meetings a manifestácie vyžadujú veľmi málo, dajú sa ľahko organizovať. Ale čo z

nich zostane? Najlepšia a najhlbšia akcia proti komunizmu je bezpochyby tá, čo radil Clemenceau.

II.

SMUTNÉ ROBOTNÍCTVO.

Situácia je teda jasná. Volajú nás do jednotného frontu pod práporom: Marx-Engels-Lenin-Stalin, ktorý zvíťazil na 1/6 sveta. Hovorí sa nám: alebo neporiadok, spôsobený bez nás, alebo nový poriadok s nami. Táto alternatíva sa nám veľmi nepozdáva a tým, ktorí nám dávajú takto výber medzi potopou a požiarom, odpovedáme: Ani jedno, ani druhé. Zaiste svet má dnes potrebu reformy. Ale my popierame, že by komunizmus našiel spásu tam, kde ju hľadá. Pomyslel už vážne urobiť niečo dobrého pre rodinu, veľkú to obeť dnešného režimu? Veď rodiny už naša spoločnosť, zdá sa, ani nechce.

Ale treba pripomenúť aj to, že človek nežije len z chleba, ktorého dnes predsa len má viac ako inokedy. Hmotné postavenie robotníkovo sa zlepšilo. Kto by to popieral? Ale cíti sa tak šťastlivejším? Veselosť francúzskych robotníkov pri práci bola kedysi príslovočná. Ale časy sa zmenily. Nazrite dnes do dielne: nežartuje sa, hádajú sa alebo diškurujú o nových požiadavkách. Nespieva sa, ani sa nehvízda, iba azda Internacionálu (a tá veru nie je

veselá!); všade vidno len zafaté päste. A toto by mal byť ten nový poriadok?

Nepolitizujeme. Je mnoho zákonov, odhlasovaných už alebo pripravených pre odhlasovanie, proti ktorým nemáme nič, súc voľnejších názorov, než sú azda tí, ktorí si to o sebe myslia. Radi veríme ohromnému rozmachu Ruska. Veď vieme, že je to zem ohromného prírodného bohatstva, ktoré nebolo využité za cárskeho Ruska. Je teda celkom pochopiteľné, že boľševici, ktorí len hmote veria, chceli silou-mocou nahradiť, čo sa zameškalo. Ale pýtame sa, či sú ľudia tým šťastnejší? Prečo teda pri všetkom pečlivom výbere nepripustí do námorníctva len presvedčených komsomolcov stávajú sa títo »reakcionármi«, ak len cestujú do cudziny? V revue »Vie intellectuelle« 10. nov. 1934 čítame o týchto námorníkoch: »Odhaľujú nový svet. Pomyslite: ľudia majú všade veselý výzor... A ako sú všetci dobre oblečení!... Sú tu reštaurácie; vchádza sa do nich slobodne a netreba k tomu mať lístkov. Sú tu krásne obchody, otvorené pre každého... A ceny sú prístupné.«

V roku 1933 mladí námorníci boli predmetom ozajstného prenasledovania; hromadné zatýkanie zahrňovalo celé triedy námorných aspirantov, lebo boli upodozrievaní zo stykov s cudziňou alebo zo štvavých rečí proti reži-

mu. Asi pred dvoma rokmi aj letectvo prerobilo podobnú »čistku«.

SAMOVRAŽDA LOGICKÝM DÔSLEDKOM KOMUNIZMU.

Komunizmus je teda kasárňou pre všetkých a pre všetky časy. H. Bergson poznamenal správne: Zväčšenie hmotných statkov môže priniesť ľudstvu vážne nešťastie, ak nie je sprevádzané zodpovedajúcim mravným vývojom! A Felix le Dantec vo svojom slávnom diele »Athéisme« (strana 113.) opisuje nám neznabožskú spoločnosť, ako by to v nej vyzeralo, keby jej členovia boli logickými: »Taká spoločnosť skončila by, prirodzene, epidemiou samovrážd.«

A boľševici sú už na tom: »Epidemia samovrážd zúri už od 6 či 7 rokov medzi mládežou v Komsomole i mimo neho. Na začiatku denníky o tom písaly s akousi obavou a úzkosťou. Potom náhle prestaly o tom písať, lebo dostaly povel mlčať o tom. Ale úrady sa pokúsily zaviesť opačné smýšľanie v samotnej mládeži, organizujúc posmrtné súdy. Sišli sa v izbe Komsomolu, čítali listy, zanechané samovrahmi, urobili voľbu a takto odsúdili »dezertérov života«. Toto opatrenie malo však celkom opačný výsledok a preto sa od neho upustilo. Odvtedy usilujú sa maskovať túto stále sa vzmáhajúcu epidemiu

úplným mlčaním... « (»Vie int.« 10. nov. 1934.)

Tu, hľa, zase, čo napísalo 6 dievčat, ktoré sa obesily na tom istom strome: »Už nemôžeme ďalej. Keby bola aspoň možnosť cestovať a vidieť zaujímavé veci. Všetko je čierne. Človek sa dusí...«

NA ŽIADNOM POLI NIE JE MOŽNÁ SPOLUPRÁCA.

Komunisti nás teda volali kráčať spoločne s nimi a získať ľudstvu pozemský raj, pravda, len pod zástavou Marx-Engels-Lenin-Stalin. Toto pozvanie sa nám hneď nepozdávalo. Teraz však ho môžeme vyhlásiť za monštrum.

Ak sa vydá neskúsená posádka do nebezpečnej plavby na zlom člne, povie-me, že je to nebezpečná odvaha. Ale ak títo nešťastníci, keď sa ich loď už topí, chcú na ňu privábiť aj posádku z dobrej, pevnej lodi, tomu povieme už zločinné bláznovstvo. Súčasný spoločenský a hospodársky poriadok je odsúdený. Nie že by v ňom všetko bolo zlé, ale preto, že v celku svojom je pochybený. Ale my nie sme k nemu pri-kovaní. Cirkev, ktorá prežila už toľko režimov, vedela sa prispôbiť ku každému, ale nestala sa vazalom žiadneho. Jeden z našich, muž veľkého politického rozhľadu — čo je všeobecne uznávané —, msgr. Seipel, bývalý rakúsky kancelár, nevytváral možnosť použiť

ruskej skúsenosti s výstavbou novej spoločnosti.

»Práve tak« — hovorí — »ako cirkev nie je viazaná k rímskemu právu, nie je viazaná ani ku kapitalizmu. Keby niekedy ruský ľud — myslím ten dobrý ruský ľud — žil osamotený (izolovaný), aby mohol najšť akýsi druh nevinnosti, a nepoznal naše banky, našich židov, ani naše anonymné spoločnosti, možno s pádom umelej spoločnosti tento regenerovaný ľud prišiel by sa občerstviť k prameňom kresťanstva, aby tu našiel novú mlad a dodal jej nových síl. Sen je to krásny, ale prečo by sme nemohli o tom premýšľať? Takýmito prostriedkami sa obnoví svet skôr ako colnými priehradami a akademickými plánmi na organizovanie Európy.« (V »Correspondant« z 25. okt. 1931.)

Ale kto by nevidel, že tento predpoklad vzkriesenia a obrodzenia ruského ľudu líši sa celkom od návrhov Mórica Thoreza a Jakuba Duclosa? Preto uzná každý katolík, že ich návrhy nemožno ani len vážne brať, tobôž sa k nim pripojiť a takto s komunizmom spolupracovať.

(Koniec.)